

при които околитѣ се нареждатъ по възходящъ редъ: I съ грамотностъ отъ 10—20%: Кула, Бѣлоградчикъ, Фердинандъ и Берковица; II съ грамотностъ отъ 20—25%: К.-Агачъ, Никополъ, Царибродъ, Кюстендилъ, Орѣхово, София (селска) Вратца, К.-Бунаръ, Б.Слатина Пловдивъ, (селски) Харманлий, Радомиръ и Ломъ; III съ грамотностъ отъ 25—30%: Видинъ, Дупница, Борисовградъ, Луковитъ, Бѣла, Ловечъ, Русе (селска), Трънъ, Варна (селска), Н.-Загора, Самоковъ, Троянъ, Тутраканъ и Османъ Пазаръ; IV съ грамотностъ отъ 30—35%: Анхиало, Бургасъ, Орханлие, Провадия, Чирпанъ, Тетевенъ Станимака, Попово, Карнобатъ, Пѣвненъ, Ямболъ, Пазарджикъ Хасково, Свищовъ, Севлиево, Силистра и Панагюрище; V съ грамотностъ отъ 35—40%: Карлово, Ст.-Загора, Айтосъ, Прѣславъ, Пещера, Добричъ, Разградъ и Елена и VI съ грамотностъ отъ 40% и нагорѣ: Сливенъ, Дръново, Габрово, Казанлъкъ, Търново, Балчикъ, Гор. Орѣховица, Е. Джумая, Пирдопъ, Котелъ, Шуменъ и градскитѣ околии.—Пловдивъ, Варна, Русе и София.

Да резюмираме казаното до тукъ. (Даннитѣ се отнасятъ за 1901г.):

Общата грамотностъ на населението въ България възлиза на 27.91%, безъ мохамеданското население на 32.1%, а само на населението, говорещо български езикъ 32.03%.

Грамотността на населението отъ 7 години нагорѣ е изобщо 34.76%, на населението безъ мохамеданското 40%, а на населението, говорящо български езикъ 39.9%.

Грамотността на населението, подлежало на ограмотяване, прѣз слѣдсвободителния периодъ е изобщо 43.89%.

Свърѣмената (на 1905 г.) грамотностъ, изразена въ процента на грамотнитѣ, отъ поколението на възраст 10—15 години, възлиза изобщо на 50.67%, на населението безъ мохамеданското 58.70%, а на населението, говорещо български езикъ 58.99%.

Общата грамотностъ въ България се понижава отъ многочисленото мохамеданско население и малограмотността на селенката.

Грамотността въ града далече прѣвишава тази въ селото. Ограмотяването обаче на селото се извършва съ усиленъ темпъ.

Макаръ скоростта на ограмотяването да е въ зависимостъ отъ общото икономическо развитие, ръстътъ на грамотността въ България е повече форсиранъ, отъ колкото общия икономически ръстъ на страната. Но законътъ за задължителното учение, макаръ прилаганъ бавно, почва да проявява все повече своето влияние върху културното развитие на страната.

България бавно, но сигурно върви къмъ всеобщо ограмотяване.